

EDWARD KAMIŃSKI

Kształcenie wysoko wykwalifikowanych kadr dla leśnictwa i przemysłu drzewnego we Francji

Воспитание высококвалифицированных кадров для лесной и деревообрабатывающей промышленности Франции

Training of Highly Qualified Workers for Forestry and Timber Industry in France

W ubiegłym roku podano na łamach „Sylwana“ informacje o organizacji nauki i nauczania w zakresie leśnictwa i drzewnictwa w Jugosławii. Obecnie chcemy podać czytelnikom, jak zagadnienie to wygląda we Francji. Informacje podajemy, niestety, nie ze źródeł bezpośrednich, ale na podstawie prasy jugosłowiańskiej („Szumarski list“ r. 1959, nr 4—5). Są one na tyle ciekawe, że niewątpliwie zainteresują polskich leśników i drzewiarzy. Organizacja tych studiów, przyjmowanie kandydatów, a nawet program są różne od naszych, przy tym różnice są wprost zaskakujące wobec panujących u nas często poglądów o swobodzie kształcenia się na Zachodzie.

We Francji jest tylko jedna uczelnia leśna: Państwowa Szkoła Wód i Lasów — École Nationale des Eaux et Forêts w Nancy i jedna wyższa uczelnia drzewna — École Supérieure du Bois w Paryżu. Pierwsza powstała w 1824 r., a więc jest to jedna z najstarszych wyższych uczelni leśnych w świecie, drugą utworzono w 1934 roku.

Pomimo że we Francji dość wcześnie zaczęły się rozwijać prawne podstawy gospodarki leśnej (np. zarządzenia Karola Wielkiego z VIII wieku), to jednak jeszcze w czasach nowożytnych gospodarowanie lasami powierzano przypadkowym osobom. Do początku XVII wieku administracyjne urzędy leśne były sprzedawane przez królów za pieniądze. Z czasem częściowo stawały się one nawet dziedziczne. Dopiero w XVII wieku reformy Colberta objęły również leśnictwo (1669 r.). Na stanowiska w administracji leśnej mogły być mianowane tylko te osoby, które wykazały się znajomością gospodarki leśnej, miały pewne doświadczenie oraz złożyły pozytywnie pewien rodzaj egzaminu przed najwyższym urzędnikiem zarządzającym całymi lasami (Grand-Maitre). Wyboru dokonywały specjalne leśne sądy departamentalne (table du membre du département). Ponieważ jednak kandydaci rekrutowali się głównie z rodzin leśników, które *nota bene* cieszyły się dużym uznaniem oraz posiadały ugruntowane przywileje, przeto i uzyskanie stanowiska w administracji leśnej miało raczej charakter formalny. Stanowiska te pozostawały zazwyczaj w tych samych rodzinach leśników. Z drugiej strony wpływało to dodat-

nio na gromadzenie się w tych rodzinach wiedzy i fachowości leśnej, przekazywanej i potęgowanej z generacji na generację. Z kręgów takich właśnie leśników wyszły największe sławy leśnictwa francuskiego, jak: Réaumur, Duhamell du Monceau, Buffon, Varenne de Fenile.

Wielka Rewolucja Francuska (1789 r.) dokonała wielkiego przewrotu w gospodarce leśnej. Zniszczyła ona wszystkie dotychczasowe przywileje tradycyjnych rodzin leśników. Stanowiska leśne przyznawano głównie zasłużonym w czasie rewolucji oficerom. Mianowania dokonywał główny zarząd leśny. Ponieważ stare kadry fachowców zostały w czasie rewolucji zniszczone, a nowe nie miały żadnego przygotowania, poziom fachowy leśników spadł bardzo nisko, a wraz z tym zahamowaniu uległ dotychczasowy rozwój nauk leśnych. W nowym ustroju szybko jednak zrozumiano konieczność podniesienia stanu kadr leśnych. W 1800 r. wprowadzono system tzw. uczniów leśnych, którzy po przejściu trzyletniej praktyki składali egzamin i dopiero wtedy byli przyjmowani do służby.

Instytucja uczniów leśnych, a raczej praktykantów, przyczyniła się do tego, że odpowiednie władze doszły do przekonania o potrzebie przygotowania fachowych kadr leśnych w specjalnej szkole leśnej. Szkołę taką otwarto w 1824 r. W szkole tej wykładano wszystkie specjalne działy nauk przyrodniczych, matematycznych i prawnych, szczególnie te, które miały związek z leśnictwem. Organizację szkoły, program nauki, zasady przyjmowania uczniów itp. miał zatwierdzić Minister Rolnictwa na wniosek Generalnego Dyrektora Wód i Lasów, któremu szkoła podlegała. Tak więc od samego początku istnienia szkoła została bardzo ściśle i bezpośrednio powiązana z Generalną Dyрекcją Wód i Lasów i tak pozostaje do dziś. Ustalono wówczas dwie drogi uzyskania zawodu leśnika: jedna — to ukończenie szkoły w Nancy i uzyskanie dyplomu, druga — to wieloletnia praktyka w służbie leśnej, mianowicie sześć lat pracy terenowej oraz złożenie egzaminu z matematyki i podstawowych przedmiotów zawodowych. W 1840 r. utworzono ośrodki egzaminacyjne, a w 1865 r. otwarto Średnią Szkołę Leśną w Barres.

Szkoła w Nancy od samego początku natrafiała jednak na poważne trudności. Poza zrozumiałym brakiem wykładowców oraz skromnymi bardzo środkami materialnymi miała ona licznych przeciwników. Przeciwnicy ci twierdzili, że gospodarowanie lasami nie wymaga wysoko wykwalifikowanych kadr, a wystarcza zwykły strażnik z dużym doświadczeniem i wprawą. Twierdzenia te wynikły z tego, że naówczas absolwenci szkoły otrzymywali takie same stanowiska w administracji leśnej jak doświadczeni strażnicy po zdaniu egzaminu. Szczególnie silny kryzys przeżyła szkoła około 1840 roku. Dzięki jednak staraniom i zasługom ówczesnego jej kierownika, znanego i zasłużonego leśnika P a r a d e, zdołano szkołę uchronić przed zamknięciem. Rezultatem jednak tej batalii było to, że strażnicy leśni od tej pory nie mogli zajmować w administracji leśnej stanowisk wyższych od nadleśniczego. W związku z tym założono właśnie średnią, a potem niższą szkołę leśną w Barres.

W 1880 roku znowu zostały wysunięte w parlamencie projekty zamknięcia szkoły w Nancy, gdyż uważano, że dla kształcenia kadr leśnych wystarczą szkoły średnie. Wprawdzie i wówczas udało się leśnikom francuskim obronić szkołę w Nancy, jednak na długie lata parlament zmniejszył środki finansowe tak, że szkoła pozostawała w bardzo ciężkim poło-

zeniu. Dopiero po pierwszej wojnie światowej sytuacja szkoły uległa gruntownej poprawie.

W 1922 roku została ona uznana za instytucję użyteczności publicznej oraz wydzielono jej 6 000 ha lasów dla celów naukowych i dydaktycznych.

Organizacja nauki. Okres nauki trwa dwa lata (!), przy czym ma ona charakter specjalizacji, gdyż do szkoły są przyjmowani kandydaci, którzy już mają wyższe studia biologiczne lub techniczne, umożliwiające od razu studiowanie przedmiotów zawodowych. W zależności od rodzaju przygotowania wszyscy uczniowie dzielą się na cztery grupy: 1) zwyczajnych, 2) nadzwyczajnych z kraju, 3) nadzwyczajnych zza granicy, 4) wolnych słuchaczy.

Na uczniów zwyczajnych jest przyjmowana tylko młodzież narodowości francuskiej, która pragnie poświęcić się pracy w państwowej wyższej administracji wód i lasów. Ilość kandydatów tej grupy jest ograniczona i corocznie ustalana przez Generalną Dyрекcję Wód i Lasów oraz przez Ministerstwo Rolnictwa zgodnie z potrzebami państwowej administracji leśnej. Przyjmowanie odbywa się w drodze konkursu. Corocznie na 10—30 miejsc zgłasza się do konkursu 200—300 kandydatów (!). Dobór kandydatów tej grupy jest dość skomplikowany. Mianowicie $\frac{3}{5}$ ustalonej liczby kandydatów zastrzeżone jest dla absolwentów Narodowego Instytutu Rolniczego (L'Institut National Agronomique), $\frac{1}{5}$ — dla absolwentów Szkoły politechnicznej (L'Ecole Polytechnique), a pozostała $\frac{1}{5}$ — dla tak zwanych inżynierów pracy (ingenieurs des travaux), czyli absolwentów Średniej Szkoły Leśnej w Barres. Wszyscy kandydaci tej grupy nie mogą mieć więcej niż 25 lat, muszą mieć odpowiednią budowę fizyczną i zdrowie oraz muszą zobowiązać się do pracy w państwowej administracji leśnej przez określoną liczbę lat.

Do grupy nadzwyczajnych uczniów są przyjmowani kandydaci, którzy w czasie egzaminu wykażą się odpowiednim wykształceniem średnim, szczególnie matematycznym i przyrodniczym. Decyzję o ich przyjęciu wydaje Generalny Dyrektor Wód i Lasów. Uczniowie nadzwyczajni przechodzą tylko przedmioty kursowe wykładane w szkole.

Uczniowie nadzwyczajni — cudzoziemcy przy przyjęciu muszą znać dobrze język francuski.

Jako wolni słuchacze są przyjmowani za zgodą Generalnego Dyrektora Wód i Lasów wszyscy chętni, bez względu na ich kwalifikacje i przygotowanie. Są to przeważnie synowie właścicieli lasów prywatnych. Przechodzą oni również tylko przedmioty kursowe.

Rok szkolny rozpoczyna się 1 października i trwa do 31 sierpnia, z przerwą 8—10 dni na Boże Narodzenie i 15 dni na Wielkanoc. Semestr zimowy poświęcony jest wykładom i ćwiczeniom kameralnym. Semestr letni całkowicie jest wypełniony wycieczkami szkolnymi do lasów na terenie całej Francji.

Uczniowie nadzwyczajni i wolni słuchacze mogą uczestniczyć w tych wycieczkach, tylko w miarę tego jak są wolne miejsca i po opłaceniu kosztów.

Plan nauczania obejmuje 5 grup przedmiotów.

1. Nauki leśne: hodowla lasu, sztuczne odnowienie lasu, geografia leśna, dendrometria, ekonomika leśnictwa z urządzaniem lasu, ochrona lasu, użytkowanie lasu i drewna, leśnictwo tropikalne.

2. Nauki przyrodnicze stosowane: botanika leśna, fitopatologia, gleboznawstwo leśne, zoologia leśna, biologia wód i akwifauna, genetyka.

3. Inżynieria leśna, topografia, trasowanie, budowa i konserwacja dróg, wytrzymałość materiałów, budownictwo leśne, gospodarka górska i zabudowa potoków.

4. Prawo i administracja: prawo cywilne, karne, administracyjne, prawo leśne, organizacja służby leśnej.

5. Język: niemiecki lub angielski (słownictwo techniczne) do wyboru. Ponadto uczniowie przechodzą przeszkolenie wojskowe.

Zarówno plan nauczania, jak i szczegółowe programy przedmiotów nie są stałe. Przed rozpoczęciem każdego semestru, a potem co miesiąc zbiera się rada naukowa i określa, jakie przedmioty i w jakim zakresie mają być wykładane.

Egzaminy. Egzaminy są zwykle i komisyjne. Z każdego przedmiotu składa się 1—2 egzaminów zwykłych przed wykładowcą i 1 przed Komisją. Wszystkie przedmioty leśne i podstawowe zdaje się po trzy razy. Na koniec roku wyznacza się ponadto cztery przedmioty, z których należy złożyć egzamin przed komisją składającą się z przewodniczącego rady naukowej, dyrektora szkoły, odnośnego wykładowcy i jeszcze jednego wykładowcy. Egzaminy są ustne lub pisemne zależnie od decyzji egzaminatora. O terminie egzaminów powiadamia się uczniów na 15 dni wcześniej. Stosuje się skalę ocen od 5 do 20. Do ukończenia szkoły wymagana jest średnio ocena co najmniej 12 punktów. Wysokość średniej oceny decyduje o tzw. lokacie kandydata, a w następstwie o stopniu i funkcji przy przyjęciu do pracy w administracji leśnej.

Uczniowie zwyczajni po ukończeniu szkoły uzyskują dyplom inżyniera wód i lasów, a uczniowie nadzwyczajni i wolni słuchacze — dyplom cywilnego inżyniera wód i lasów. Cudzoziemcy nie są obowiązani do składania egzaminów i nie otrzymują żadnego dyplomu. Jedynie w przypadku uzyskania zezwolenia na złożenie jakiegoś egzaminu, mogą otrzymać od egzaminatora odpowiednie zaświadczenie.

Wszystkie przedmioty są obowiązkowe tylko dla uczniów zwyczajnych, dla uczniów nadzwyczajnych i wolnych słuchaczy tylko wówczas, gdy chcą oni uzyskać dyplom inżyniera cywilnego.

Rygory szkolne. Wszyscy nieżonaci uczniowie są obowiązani mieszkać w internacie szkolnym i tu się stołować. Jedynie uczniowie mający rodziców w Nancy mogą mieszkać u siebie, ale muszą stołować się w internacie. Kierownictwo internatu i stołówki spoczywa w rękach uczniów pod nadzorem przydzielonego profesora.

Uczniowie zwyczajni otrzymują niewielkie wynagrodzenie, dodatek na uniform szkolny, na koszty wycieczek, na internat i wyżywienie. Uczniowie nadzwyczajni, cudzoziemcy i wolni słuchacze nie otrzymują żadnej pomocy i za wszystko muszą płacić.

Uczniowie zwyczajni otrzymują pensję z tego względu, że są oni uważani za pozostających w służbie leśnej i są traktowani jako urzędnicy państwowej administracji wód i lasów. Obowiązuje ich nie tylko dyscyplina szkolna, ale i przepisy pracy i za niewypełnienie swych obowiązków odpowiadają dyscyplinarnie tak, jak i inni pozostający na służbie urzędnicy leśni. W przypadku, gdy absolwent nie wstąpi do służby państwowej lub już w czasie pracy zostanie z niej usunięty za jakie-

Plan nauczania w École Nationale des Eaux et Forêts (1957/1958)

Przedmiot	Liczba godzin		Pół-dniowe wy-cieczki	Wycieczki i ćwicze-nia w terenie w sem. letnim
	wykła-dów	ćwiczeń		
I rok nauki				
1. Hodowla lasu	70	—	30	15 dni środkowa i pld. Francja, 10 dni — Bur-gundia i Jura
2. Odnowienia sztuczne	18	2	6	Arboretum w Barres i oznaczanie roślin
3. Zagad. lasów śródziem.	12	—	—	Pld. Francja
4. Technologia leśna	28	2	15	Użytkowanie lasu, tar-taki i zakł. przemysł. drzewn. w okolicy Pa-ryża — 10 dni.
5. Ekologia i fitocenologia	30	—	—	
6. Systematyka i biol. rośl. leśn.	45	18	—	Wspólnie z hodowlą lasu
7. Melioracje leśne	18	3	4	Arboretum w Barres
8. Geologia i gleboznaw.	30	12	16	Wspólnie z hodowlą lasu
9. Genetyka	22	—	6	
10. Topografia	30	12	—	8 dni
11. Gosp. góraska i walka z erozją	25	3	—	15 dni w Alpach
12. Prawo cywilne i karne	36	—	—	
13. Język obcy	30	—	—	
razem I rok	394	52	77	
II rok nauki				
14. Geografia leśna	30	—	—	15 dni ćwiczeń z urzą-dzania lasu wraz z gosp. górską
15. Ekonom. leśn. z urządz.	60	4	2	Wraz z geogr. leśn.
16. Lasy tropikalne	20	—	—	
17. Technologia leśna	30	3	15	Użytkowanie, lasu, tar-taki i zakł. przem.
18. Patologia leśna	15	4	12	10 dni w okręgu Paryża wraz z hodowlą lasu
19. Zoologia leśna, rybactwo, hydrologia	45	20	10	
20. Budowa dróg	22	7	12	Wspólnie z urządzaniem lasu
21. Dendrometria	3	1	—	
22. Budownictwo	35	5	—	
23. Gosp. góraska i walka z erozją	20	—	—	

(ciąg dalszy na str. 68)

Przedmiot	Liczba rodzin		Pół- dniowe wy- cieczki	Wycieczki i ćwicze- nia w terenie w sam. letnim
	wykła- dów	ćwiczeń		
24. Użytkowanie drewna	5	—	—	
25. Prawo administracyjne	27	—	—	
26. Prawo leśne	33	—	—	
27. Prawodawstwo łowieckie	6	—	—	
28. Prawodawstwo rybackie	—	—	—	
29. Język obcy	30	—	—	
razem II rok	381	44	51	

kolwiek przewinienie, wówczas musi zwrócić wszystkie koszty poniesione przez państwo na jego kształcenie. Z tego względu uczeń ma swą kartę w kartotece (dossier), w której zapisuje się dokładnie przebieg nauki oraz udzielone uczniowi pomoce.

W szkole obowiązuje bardzo ostra dyscyplina. Za przekroczenie szkolne dyrektor może karać zamknięciem, a za przekroczenie dyscyplinarne uczniowie zwyczajni są karani sądownie na podstawie przepisów pragmatyki służby leśnej. Przy szkole istnieje specjalny sąd dyscyplinarny (conseil de discipline).

Wszyscy uczniowie są objęci ubezpieczeniem socjalnym.

Szkoła jest dobrze wyposażona w urządzenia sportowe, które są bezpłatne i dostępne dla wszystkich uczniów.

Organizacja kierownictwa. Szkoła w Nancy nie ma charakteru uniwersyteckiego, a jej uczniowie nie są właściwymi studentami. Jest to wyższa szkoła zawodowa podległa Ministerstwu Rolnictwa i Generalnej Dyrekcji Wód i Lasów. Ma ona osobowość prawną i własny budżet. Szkołą kieruje Rada Administracyjna (Conseil d'Administration), której członków wyznacza Generalna Dyrekcja Wód i Lasów spośród swego personelu oraz spośród prywatnych właścicieli lasów. W sprawach najważniejszych decyduje Generalny Dyrektor Wód i Lasów. Zajęciami w szkole kieruje dyrektor szkoły z pomocą swojego zastępcy, generalnego sekretarza szkoły, inspektora nauczania (inspecteur de études) i generalnego skarbnika (kwestora).

Organizacja nauki i wykładowcy. Zajęcia w szkole obejmują wykłady, ćwiczenia kameralne w laboratoriach i ćwiczenia terenowe w lasach szkolnych w Nancy (La Station de Recherches et Expériences Forestières). Do ćwiczeń i zajęć terenowych przywiązuje się wielką wagę i dąży się do ich zwiększenia. Ostatnio podjęto zamiar wprowadzenia w czasie nauki terenowej praktyki w nadleśnictwach, aby uczniowie poznali wszystkie fazy i rodzaje pracy leśnej.

Przedmioty podzielone są na 5 grup. Każda grupa tworzy jedną katedrę. Wykładowcami są sami leśnicy. Ilość wykładowców jest następująca:

Katedra	Liczba profesorów tytularnych	Liczba wykładowców
1. Nauki leśne	3	2
2. Inżynieria leśna	—	2
3. Nauki przyrodnicze	2	4
4. Prawo	—	4
5. Języki	—	2
Razem	5	14

Ponieważ szkoła w Nancy nie ma statutu akademickiego, przeto i profesorowie nie są profesorami uniwersyteckimi, a otrzymują jedynie nazwę profesorów tytularnych lub wykładowców. Ponieważ są to byli pracownicy terenowi, przeto zatrzymują oni swe ostatnie tytuły i rangi służbowe. Na stanowiska profesorów tytularnych przyjmowani są kandydaci w drodze konkursu przez Dyрекcję Generalną. Na stanowiska wykładowców przyjmuje sam dyrektor Generalny bez konkursu.

Asystentów jest bardzo mało. Asystenta może posiadać tylko profesor lub wykładowca, który prowadzi badania naukowe na stacji doświadczalnej w lasach szkolnych.

Płace pracowników szkolnych są takie same jak w administracji, w zależności od posiadanej rangi i funkcji. Ponadto otrzymują oni dodatek za nauczanie i za prowadzenie badań naukowych.

Organizacja szkoły i nauki jest nastawiona ściśle na nauczanie możliwie najbardziej powiązane z praktyką. Reżim nauki i dyscyplina są bardzo ostre. Uczniowie są obowiązani być na wszystkich wykładach i ćwiczeniach, nie mogą nie zdać egzaminów i powtarzać roku. Kto nie zda egzaminu jest usuwany ze szkoły. Dlatego wszyscy zapisani do szkoły kończą ją w przepisowym terminie. Od lat nie było przypadku, aby jakiś uczeń z grupy zwyczajnej nie ukończył studiów. Dzięki temu Państwo nie ponosi żadnych strat, gdyż wszyscy rozpoczynający kształcenie kończą studia w przepisowym terminie.

Wyższa Szkoła Drzewna. (École Supérieure du Bois). Szkoła ta została założona w Paryżu w 1934 roku. Zadaniem jej jest przygotowanie specjalistów dla przemysłu i handlu drzewnego. Jest to uczelnia prywatna, ale od 1935 roku posiada prawa państwowe i jest nadzorowana przez Generalną Dyрекcję Wód i Lasów. Nauka trwa dwa lata, przy czym zależnie od kwalifikacji kandydaci zapisują się na pierwszy lub na drugi rok nauki. Przy wstępowaniu na pierwszy rok nie wymaga się od kandydatów kwalifikacji szkolnych; o przyjęciu decyduje wynik konkursu, w czasie którego kandydaci składają egzamin ustny i pisemny. Egzamin obowiązkowy obejmuje matematykę, chemię, fizykę, nauki przyrodnicze, geografję i język obcy, a egzamin fakultatywny — przedmioty techniczne i drugi język obcy. Po ukończeniu dwuletniego kursu nauki absolwenci otrzymują dyplom ukończenia szkoły (le diplôme de l'école).

Na drugi rok studiów są przyjmowani kandydaci, którzy mają dyplom innej wyższej szkoły, ale nie mają tytułu inżyniera zatwierdzonego przez państwo. Po odbyciu nauki uzyskują oni również tylko dyplom

**Plan nauczania
w École Supérieure du Bois w Paryżu**

I Rok nauki — wykłady.

1. Matematyka	42 godz.
2. Mechanika	16 „
3. Chemia organiczna	24 „
4. Biologia roślin	11 „
5. Język obcy (niem. lub ang.)	30 „
6. Technologia przemysłu	42 „
7. Technologia metali	10 „
8. Wytrzymałość metali	10 „
9. Konstrukcje przemysłowe	12 „
10. Maszyny i silniki	40 „
11. Elektrotechnika	35 „
12. Topografia	10 „
13. Ekonomika leśna	17 „
14. Maszyny przem. drzewnego	12 „
15. Technologia stolarstwa	32 „
16. Prawo cywilne	22 „
17. Prawo handlowe	26 „
18. Ustawod. podatkowe	10 „
19. Ustawod. pracy	10 „
20. Ekonomia polit.	36 „
21. Rachunkowość	44 „
22. Naukowa'organ. pracy	15 „
Razem	506 godz.

Ćwiczenia

1. Biologia roślin	6 godz.
2. Rysunek techniczny	24 „
3. Rysunek stolarski	25 „
4. Maszyny i silniki	5 „
5. Elektrotechnika	10 „
6. Topografia	4 „
7. Obróbka drewna	20 „
Razem	94 godz.

II Rok nauki — wykłady

1. Botanika leśna	60 godz.
2. Struktura i anat. drewna	13 „
3. Wady drewna	5 „
4. Fizyczn. własn. drewna	15 „
5. Mechan. własn. drewna	10 „
6. Chemia drewna	18 „
7. Handel drewnem	30 „
8. Ekonomika leśna	16 „
9. Pomiar drewna	10 godz.
10. Geografia leśna	20 „
11. Eksploatacja lasu i handel surowc. drzewnym	30 „
12. Handel tarcicą	15 „
13. Ekspl. lasów tropikalnych	15 „
14. Uszkodzenia przez grzyby	10 „
15. Uszkodzenia przez owady	10 „
16. Konserwacja drewna	3 „
17. Suszenie drewna	15 „
18. Strugarki do drewna	15 „
19. Mechan. przerób drewna	11 „
20. Organizacja fabryk i suszarni	23 „
21. Przemysł. mech. przerobu drewna	30 „

23. Drewno w budownictwie	15	"
24. Prawo leśne	10	"
25. Ekonomia finansowa	5	"
26. Ubezpieczenia	8	"
27. Ubezpieczenia socjalne	5	"
28. Ekonomia przemysłu	12	"
29. Przemysł korkowy	2	"
Razem	456	godz.

Cwiczenia

1. Struktura i rozpoznawanie drewna	12	godz.
2. Chemia drewna	6	"
3. Ekonomia przemysłu	12	"
4. Wzory drewna	3	"
5. Ocenianie lasu	2	"
6. Uszkodzenia drewna	2	"
Razem	49	godz.

ukończenia szkoły. Natomiast ci kandydaci, którzy mieli już tytuł inżyniera, otrzymują dyplom inżyniera Wyższej Szkoły Drzewnej (le diplôme d'Ingenieur d'Ecole Supérieur du Bois).

Szkoła jako prywatna utrzymuje się z chesnego oraz dotacji organizacji gospodarczych przemysłowców i kupców drzewnych.

Wykładowcami w szkole są wysoko wykwalifikowani specjaliści różnych zawodów. Są to bądź profesorowie innych wyższych uczelni i szkół specjalnych lub też wysocy urzędnicy syndykatów przemysłów drzewnych itp. Program nauki cechuje duża różnorodność, na co wskazuje fakt, że w ciągu dwóch lat nauki są wykładane 52 różne przedmioty przez 76 wykładowców.

Poza wykładami i ćwiczeniami w samej szkole uczniowie odbywają praktyki i wycieczki do różnych zakładów przemysłu drzewnego oraz do lasów w różnych stronach Francji. Ponadto obowiązuje ich dwumiesięczna praktyka wakacyjna w lesie lub w zakładzie przemysłowym.

Uczniowie nie mają praw studenckich, ale korzystają z wszelkich urządzeń uniwersytetu (stołówki, ambulatoria, urządzenia sportowe itp.).

Z wysłuchanych przedmiotów i ćwiczeń uczniowie składają egzaminy. Do zaliczenia roku wymagane jest uzyskanie średniej oceny co najmniej 12 punktów oraz nieposiadanie ani jednej oceny poniżej 6. Uczeń, który nie osiągnie takich wyników, jest usuwany ze szkoły, gdyż nie wolno powtarzać roku.

Ostatnio dyskutuje się nad ewentualnym przedłużeniem okresu nauki do 4 lat i nadawaniem tytułu inżyniera oraz przekształceniem szkoły w uczelnię uniwersytecką.

Jak z powyższego wynika, metody kształcenia specjalistów leśnych i drzewnych we Francji różnią się bardzo znacznie od tego, co jest u nas i wielu innych krajach europejskich.

Praca wpłynęła do Komitetu Redakcyjnego 28 października 1959 r.